

Üniversite Öğrencilerinin Etik Değerlere Yatkinlık Durumları Ve İlişkili Faktörler¹²

Filiz TAŞ

Dr. Öğretim Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, filiztas@ksu.edu.tr

Özet

Zamanla gelişen ve kültürden kültüre farklılıklar gösterebilen etik ve ahlaki değerler, bireysel ve toplumsal ilişkilerde herkes tarafından benimsenen kurallar ve bu kurallara uymak suretiyle gerçekleşen davranışları içerir. Bu çalışma, üniversitede öğrenim gören gençlerin etik değerlere yatkinlık durumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma Lisans eğitimi alan 655 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Veriler Sosyo-demografik özelliklerle ilgili tanıtım bilgisi formu ile Kaya (2015), tarafından geçerlik ve güvenilirliği yapılan “Etik Değerlere Yatkinlık Ölçeği”, kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22.0 (Statistical Package for Social Science) paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre üniversite öğrencilerinin etik değerlere yatkinlık düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek maddeleri ile ilgili elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin, sevgi, saygı, sorumluluk, şeffaflık, güven, adalet, eşitlik, işbirliği gibi etik değerlerden yüksek puan, sabırlı olma, rol modeli olma ve girişimcilik gibi etik değerlerden düşük puanlar aldıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler; Üniversite Öğrencileri, Etik Değerler

Ethical Values Of The Inclination in University Students And Related Factors

Abstract

The ethical and moral values developing by the time and differing from culture to culture includes the rules adopted by everyone in individual and social relations and the behaviors that occur by following these rules. This study aims to determine the susceptibility of ethnic values of young people who are studying at university. Research is carried out on 655 students who took

¹ Bu çalışmanın özeti, 11-12 Eylül 2017 tarihlerinde İzmir’de gerçekleştirilen Uluslararası Hemşirelik Uygulamalarında Etik Kongresinde sözlü sunum olarak sunulmuştur.

² Makale Geliş/Kabul Tarihi: 31.06.18/02.09.18 – Araştırma Makalesi

undergraduate education. The data are collected by using the form of publicity information about socio-demographic characteristics and the "Ethical Values Confidence Scale" used by Kaya (2015). SPSS 22.0 (Statistical Package for Social Science) package program is used in the evaluation of the data. According to the findings of the research, it was determined that university students had higher levels of susceptibility to ethical values. According to the findings of the scale items used in the research, the students have achieved ethical values such as love, respect, responsibility, transparency, trust, justice and equality cooperation, and scored high points but come to the point that students see themselves as insufficient for patience, role model and entrepreneurship and they get low scores.

Keywords; University Students, Ethical Values

GİRİŞ

Etik kavram olarak, ahlaki, karakteri, davranışlarda doğruyu, iyiyi ya da yanlış ve kötü olanı yargılamak için oluşmuş norm ve standartları ifade etmektedir (Kaya, 2015:968; Kadioğlu, 2007: 86). Etik insanlara, değerlerle ilgili geniş yelpaze ve idealler sunar, iyi, doğru, kötü ve yanlış derinlemesine araştıran, bireyin hayatındaki amacının ne olması gerektiği üzerinde düşünen, ahlaki ve erdemli bir yaşamın hangi unsurları içinde barındırdığını konu edinen felsefenin bir dalıdır (Cevizci, 2008: 5; Halstead, ve Taylor, 2000: 172). Etik; istenilebilecek bir yaşamın araştırılması ve anlaşılması, bütün faaliyet ve amaçların yerli yerine konulması; neyin yapıp yapılmayacağını; neyin istenip neyin istenmeyeceğinin; neye sahip olunacağı ya da olunmayacağını bilmesidir (Yıldırım, ve Uğuz, 2012;179)

Yaşanılan çağa göre şekillenen, kültürden kültüre farklılıklar gösterebilen etik değerler, bireysel ve toplumsal ilişkilerde herkes tarafından benimsenen kurallar ve bu kurallara uymak suretiyle gerçekleşen davranışları içerir (Karataş, 2013: 308; Halstead, ve Taylor, 2000: 180).

Değerler kavramı, özel amaç ve eylemler için bir standardın oluşturulmasıyla ortaya çıkan genelleştirilmiş davranış ilkeleridir. Değerler, bireylerin kendini evrenin bir parçası olarak görmesini ve varlığını sürdürmesini sağlayan toplumu bir arada tutan yapı taşlarıdır (Elbir ve Bağcı 2013;1324). Değerler toplumdaki bireylerin olumlu, güçlü bir kültürel duygu bağlılığıyla gerçeğe saygı, hakkaniyet, kişisel bütünlük ve sevgi kuramlarına dayanır. Temel etik değerler dürüstlük, doğruluk, sadakat, adalet, başkalarına yardım etmek, başkalarına saygı göstermek, sorumluluklarını yerine getirmek ve insanın

çevresinde olup bitenleri anlama ve yorumlamada kullandığı ölçütlerdir. Güzeli çirkinden, doğruyu yanlıştan, iyiyi kötüden ayırt edebilme gücü ve bir yargılama ölçüsü olarak ifade edilebilir (Demircioğlu ve Tokdemir, 2008: 73 Coşkun ve Yıldırım, 2009: 311). Toplumunu oluşturan bireylerden yüksek etik değerleri benimsemiş ve her türlü eylemlerini etik değerler doğrultusunda yapan kişiler olmaları beklenmektedir (Karataş, 2013: 308). Ancak günümüzde, teknolojiadaki hızlı ilerlemeler, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda yaşanan hızlı değişimler toplum yaşamını olumsuz yönde etkileyerek erdem, ahlak, karakter gibi etik kavramlarının önemini yitirmesine, göz ardı edilmesine neden olmakta, kişiler arası iletişim ve etkileşimi dolayısıyla sosyal yaşamı olumsuz yönde etkilemektedir (Kaya vd, 2017:743).

Değer üretebilme yetisine sahip olan insan bu yetisini doğuştan getirmeyip yaşayarak ve öğrenerek kazanabilmektedir. Bundan dolayı değerlerin öğrenilmesi, içselleştirilmesi ve davranışa dönüştürülmesi süreci eğitimin ve eğitim kurumlarının sorunu olmaktadır. Okullarda öğrencilere kazandırılacak belirli evrensel değerler demokrasi, merhamet, cesaret, nezaket, adalet, dürüstlük, şefkat, sadakat, azim, ifade özgürlüğü, saygı ve sorumluluk olarak tespit edilmiştir (Kaya vd, 2017:743).

Eğitim iyi bir insan, yaşam ve toplum oluşturmak yolunda gösterilen kısmi bir çaba olarak görülmelidir. Eğitim belirlenen amaçlar doğrultusunda bireyi yetiştirme sürecidir. Bu süreçte kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler, bireyin karakterini farklılaştırır. Karakteri gelişen, bilgi ve beceriler ile donatılan birey ise, toplumsal yapı üzerinde olumlu değişimler meydana getirir (Yazıcı, 2006: 506; Akbaş, 2004: 3). Bu nedenle eğitim kurumları; sadece bilişsel amaçlara ulaşmak için değil, aynı zamanda insanı insan yapan bütün değerlerin, öğrencilere verildiği bir yapı olma anlayışına sahip olmak için çaba göstermelidir (Yazıcı, 2006: 506). Sosyal denetim mekanizmalarından olan etik ve değerler, toplumsal bütünlüğün ayrılmaz unsurlarındandır. Bireyin hayatında hemen her şey bu değerlere göre algılanır ve yaşamın anlamı bu şekilde öğrenilir (Maslovaty, 2003:115).

Etik değerler tüm meslek gruplarının mesleki değerleri içerisinde bulunması gereken bir kavramdır. Her meslek mensubu, öğretmen, hâkim, doktor, hemşire, mühendis, esnaf, bürokrat etik kurallara uymalıdır. Her meslek mensubu bireyler için etik değerler ilkesi içerisinde karşısındaki kişiye nazik, saygılı ve hoşgörülü olma, görevini yaparken en iyi şekilde yapma, yapılan işlerde şeffaf ve hesap verebilir olma, görevini kötüye kullanmama yer alır. Ayrıca devletin menfaatini kendi menfaatlerinden üstün görme, her ne olursa olsun tarafsız olma, adaletten ayrılmama, kendine ve başkalarına karşı dürüst olma, yapılan bir haksızlık varsa bu haksızlığa göz yummmama, savurganlıktan ve israftan kaçınma, başkalarına zarar vermeme, yararlı olma şeklinde sıralanabilir. Etik

kavramı farklı yerlerde farklı anlamlar ifade edebilir ancak en büyük etik davranma kriteri insanın kendi vicdanına göre hareket etmesidir.

Bir bireyin ahlaki ve etik yönden gelişmesi onu şekillendiren kişilerin etik seviyeleriyle ilişkilidir. Bireyin ailesi, bireylerin ahlaki ve etik ilkelerinin oluşmasında en önemli etkiye sahiptir. Ailenin içerisinde bulunduğu kültürel özellikler, ahlaki anlayışı, olaylara bakışı, olayları değerlendirmedeki tutumu bireylerin etik anlayışını etkiler. Etik değerlere bağlı, ahlâklı, ilkel hareket eden, doğruyu yanlış düşünerek çözümleyebilen ve bu örnek davranışlarıyla insan yetiştiren bireylerin yanında yetişen bir bireyde de bu gibi özelliklerin var olacağını söylemek mümkündür (Kaya 2015;969).

Üniversite gençliği toplumların aydın kesimlerini oluşturur ve içinde yaşadıkları toplumun şekillenmesinde önemli bir etkiye sahiptirler. Aldıkları eğitimin sonucuna bağlı olarak toplumu biçimlendiren etkin bir öge olmalarından dolayı, üniversite öğrencilerinin sahip oldukları değerler kendi meslek toplumları ve gelecek insanlık adına oldukça önemlidir (Coşkun ve Yıldırım, 2009: 314). Bu yüzden değerlerin ortaya çıkarılması, eksikliğini fark edilmesi ve değerlerin kazandırılması için eğitim kurumlarına ve eğitimcilere büyük görevler düşmektedir. Bu doğrultuda, üniversite öğrencilerinin sahip olduğu etik değer düzeyinin incelenmesi oldukça önemli olup, yapılan bu çalışma ile lisans eğitimi alan öğrencilerin etik ve ahlaki değerlere yatkınlık durumları tespit edilmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Örneklemi

Araştırmanın amacı üniversite de lisans eğitimi alan öğrencilerin sahip oldukları etik ve ahlaki değerlere yatkınlık durumlarını belirleyebilmektir. Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinde Lisans eğitimi alan öğrenciler, örneklemini ise 2016-2017 eğitim öğretim yılında araştırmaya katılmayı kabul eden 655 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verileri 5 Mayıs-15 Haziran 2017 tarihleri arasında toplanmıştır. Formlar yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmış, görüşmeler yapılmadan önce öğrencilerden sözel onay alınmıştır. Öğrenciler yaklaşık 15 dakikada formları doldurmuştur. Öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 2’de verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel bilgi formu: Öğrencilere Sosyo-demografik özelliklerle ilgili bölüm, sınıf, cinsiyet, yaş, gibi konularda bilgi edinebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından 17 sorudan oluşan tanıtım bilgisi formu hazırlanmıştır.

Etik Değerlere Yatkinlık Ölçeği: Kaya (2015) tarafından geçerlik ve güvenilirliği yapılan 16 maddeden oluşan “Etik Değerlere Yatkinlık ölçeği”, 5’li Likert tipinde hazırlanmış ve ölçek maddeleri “1” tamamen katılmıyorum, “2”katılmıyorum, “3” kararsızım, “4” katılıyorum ve “5” tamamen katılıyorum şeklinde oluşturulmuştur. Ölçek üç alt faktörden oluşmuştur; Faktör – 1 Sevgi, saygı (1- 8. madde), Faktör – 2 Adalet, dürüstlük (9-13. madde), Faktör – 3 İşbirliği (14-16.madde) dir. Ölçeğin Cronbach's Alpha değeri 0.90 olarak bulunmuştur. Bu çalışma için Cronbach’s Alpha değerleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Etik Değerlere Yatkinlık Ölçeğinin Alt Boyutları, İçerdiği Maddeler ve Cronbach’s Alpha Değerleri

Ölçeğin Alt Boyutları	Maddeler	Cronbach’s Alpha Değerleri
Tam Ölçek		0.88
Sevgi, saygı	(1,2,3,4,5,6,7,8)	0.81
Adalet Dürüstlük	(9,10,11,12,13)	0.87
İşbirliği	(14,15,16)	0.71

Alpha katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği,

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değil,

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek güvenilirliği düşük,

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir,

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir gibi sınıflandırılmaktadır (Yaşar, 2014; 63). Buna göre anket sonuçlarının kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Araştırma Verilerinin İstatistiksel Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22.0 (Statistical Package for Social Science) paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerini incelemek amacıyla tanımlayıcı istatistikler, yüzde, ortalama, minimum, maksimum kullanılmıştır. Araştırma verileri normal dağılım göstermediği için istatistiksel analizlerde ikili grup karşılaştırmasında Mann-Whitney U testi, çoklu grupların karşılaştırılmasında Kruskal-Walls testi kullanılmıştır. Değerlendirmelerde anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapılabilmesi için Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Dışı Uygulamalar Etik Kurulu'ndan kurul onayı (2017/-04) alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere araştırmanın amacı konusunda bilgi verilerek, formlar yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmış, görüşmeler yapılmadan önce öğrencilerden sözel onay alınmıştır.

Araştırmanın Kısıtları

Bu araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde öğrenim gören lisans öğrencilerine yapılmıştır. Tüm lisans öğrencilerine genellenemez. Araştırma, "sevgi, saygı, adalet, dürüstlük, işbirliği olarak belirlenen etik değerler ile sınırlıdır. Bu durumlar araştırmanın kısıtlılığı olarak ifade edilebilir.

BULGULAR

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyo-demografik Özellikleri (n = 655)

Özellikler	$\bar{X} \pm SD$	n	%
Yaş	21.0± 2.6		
Cinsiyet	Kadın Erkek	481 174	73.4 26.6
Bölüm	Sayısal Bölüm Sözel Bölüm	220 435	33.5 66.5
Sınıf	1.sınıf 2.sınıf 3.sınıf 4.sınıf	153 198 155 149	23.4 30.2 23.7 22.7
Kalınan yer	Aile yanında Evde arkadaşlarla Devlet yurdunda Özel yurttta Akraba yanında	204 144 215 79 13	31.1 22.0 32.8 12.1 2.0
Okurken Çalışma Durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	49 606	7.5 92.5
Okul yaşamından memnuniyet durumu	Memnun Kısmen memnun Memnun değil	114 373 168	17.4 56.9 25.6

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.0 ± 2.6 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin % 73.4'ü kadın, % 26.6'sı erkektir. %33.5'i sayısal bölümde, 66.5'i sözel bölümde okuduğunu, % 32.8'i devlet yurdunda kaldığını, %7.5'i okurken aynı zamanda çalıştığını, %25.6'sı okul yaşamından memnun olmadığını belirtmiştir. Bununla beraber yaklaşık her dört öğrenciden üçünün okul yaşamından memnun ya da kısmen memnun olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %23.4'ü birinci sınıf, %30.2'si ikinci, %23.7'si üçüncü, %22.7'si dördüncü sınıf öğrencisidir.

Tablo 3. Öğrencilerin Etik Değerlerle İlgili Görüşleri

Madde numarası	Maddeler	N	X±SS
1	Her yaştaki insana saygı duyarım.	6 55	4.61±0. 6
2	Her yaştaki insana sevgi beslerim.	6 55	4.33±0. 9
3	İnsan olmanın gereklerini yerine getirmeye gayret ederim.	6 55	4.55±0. 6
4	İnsanların bana güven duymasını isterim.	6 55	4.62±0. 6
5	Devletin malına zarar vermekten kaçınırım.	6 55	4.58±0. 6
6	Yaptığım işlerde şeffaf olmaya çalışırım.	6 55	4.42±0. 7
7	Genel olarak kendimi sabırlı olarak tanımlarım.	6 55	3.69±1. 2
8	İnsanların bana olan güvenlerini kötüye kullanmam.	6 55	4.58±0. 6
9	Şartlar ne olursa olsun ayrımcılık yapmam.	6 55	4.28±0. 8
10	Şartlar ne olursa olsun tarafsız davranırım.	6 55	4.20±0. 8
11	Şartlar ne olursa olsun adaletli davranırım.	6 55	4.43±0. 7
12	Şartlar ne olursa olsun bütün insanlara eşit davranırım.	6 55	4.21±0. 9
13	Şartlar ne olursa olsun dürüst davranırım.	6 55	4.38±0. 8
14	Yeni şeyler yapma konusunda girişimciyimdir.	6 55	3.93±1. 0

15	İnsanlara rol model olmaya çalışırım.	6 55	3.75±1. 0
16	İnsanlarla işbirliği içerisinde çalışmaktan hoşlanırım.	6 55	4.01±1. 1

Öğrencilerin sırasıyla “insanların bana güven duymasını isterim” (4.62±0.6), “her yaştaki insana saygı duyarım” (4.61±0.6), “Devletin malına zarar vermekten kaçınırım” (4.58±0.6), “insanların bana olan güvenlerini kötüye kullanmam” (4.58±0.6), “yaptığım işlerde şeffaf olmaya çalışırım” (4.42±0.7) ifadelerinden yüksek, “yeni şeyler yapma konusunda girişimciyimdir” (3.93±1.0), “insanlara rol model olmaya çalışırım” (3.75±1.0), “genel olarak kendimi sabırlı olarak tanımlarım” (3.69±1.2) ifadelerinden düşük puanlar aldıkları belirlenmiştir.

Tablo 4. Etik Değerlere Yatkinlik Ölçek ve Alt Ölçek Puan Ortalamalarının Dağılımı (n=655)

	$x \pm ss$	Min - Max Değer
Toplam ölçek	68.6±8.5	16.00- 80.00
Sevgi Saygı	35.4± 4.2	8.00- 40.00
Adalet Dürüstlük	21.5± 3.4	5.00- 25.00
İşbirliği	11.7± 2.6	3.00- 16.00

Öğrenciler etik değerlere yatkinlik ölçeği ve ölçeğin alt boyutlarından ortalamanın üstünde puan almışlardır. Öğrencilerin etik değerlere yatkinlik ölçeği puan ortalamalarının 68.6±8.5 olduğu, Sevgi, saygı alt boyutundan 35.4±4.2, adalet, dürüstlük alt boyutundan 21.5±3.4, işbirliği alt boyutundan 11.7±2.6 puan aldıkları belirlenmiştir.

Tablo 5. Etik Değerlere Yatkinlik Ölçek Puanlarının Öğrencilerin Bazı Özelliklerine Göre Dağılımı (n=655)

		Medyan [%25- %75]	n	İstatistik değerlendir me
Sınıf	1.sınıf	62 [55-66]	153	0.001
	2.sınıf	62 [56-67]	198	
	3.sınıf	61 [55-65]	155	

	4.sınıf	65 [59-68]	149	
Yaş grupları	19 yaş altı	63 [55-67]	119	0.261
	20-22 yaş	62 [56-67]	397	
	23 yaş üstü	63 [57-68]	139	
Cinsiyet	Kadın	63 [56-67]	481	0.101
	Erkek	61 [55-67]	174	
Çalışma Durumu	Çalışıyor	61 [57-67]	49	0,925
	Çalışmıyor	62 [56-67]	606	
Okul yaşamından memnuniyet durumu	Memnun	63 [57-68]	114	0.144
	Kısmen memnun	63 [56-67]	373	
	Memnun değil	61 [55-67]	168	

Tablo 5'te öğrencilerin etik değerlere yatkinlik ölçek puanlarının bazı özelliklere göre dağılımı ve istatistik sonuçları verilmiştir. Etik değerlere yatkinlik ölçeğinden en yüksek puanı 65 [59-68] puanla dördüncü sınıf öğrencileri almıştır. Birinci ve ikinci sınıf öğrencileri birbirine eşit olarak 62'şer puan, üçüncü sınıf öğrencileri ise 61 puan almışlardır. Yapılan istatistik değerlendirmede etik değerlere yatkinlik durumu ve sınıflar arasında anlamlılık olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Yaş gruplarına göre; 19 yaş ve altındaki öğrencilerle, 23 yaş ve üstü öğrencilerin puan ortancaları 63, 20-22 yaş arası öğrencilerin ortanca puanı 62 olarak belirlenmiştir. Yapılan istatistiksel analizde etik değerlere yatkinlik durumu ve yaş grupları arasında anlamlılık olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$).

Cinsiyet, çalışma durumları ve okul yaşamından memnuniyet durumuna göre öğrencilerin ortanca puanları birbirine yakın olup, yapılan istatistiksel analizde etik değerlere yatkinlik durumu ve cinsiyet, okurken çalışma, okul yaşamından memnun olma durumu arasında anlamlılık olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Etik ve değerler konusu geçmişten günümüze sağlık, eğitim, sosyoloji, ekonomi gibi pek çok alanda önem kazanan ve tüm dünyada tartışılan kavramlardır (Bolat, 2016: 324; Aydın, 2011: 40; Cihan, 2014:430; Güçlü, 2015: 725). İnsanların ve toplumun değişim ve dönüşümünü hızlandıran bilim ve teknolojinin hızlı gelişimi ile birlikte bir yandan etik ve değerler geleneksel, modası geçmiş sıfatlar olarak görülürken, diğer yandan da her toplumdan insanların üzerinde tartıştığı ve görüşler ortaya koyduğu önemini devam ettirdiği güncel bir konu olmaya devam etmektedir (Cihan, 2014: 435).

Bu doğrultuda araştırmanın amacına göre elde edilen bulgular değerlendirildiğinde üniversite öğrencilerinin etik değerlere yakınlık düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Etik duyarlılık ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 80, en düşük puanın 16 olduğu ve yüksek puan ile etik duyarlılığın arttığı göz önüne alındığında, öğrencilerin puanlarının ortalamasının üstünde olduğu (68.6 ± 8.5) görülmektedir (Tablo 4). Öğrenciler tüm ölçek ve alt ölçeklerden ortalamasının üzerinde puan almışlardır Etik ve değerler konusunun önemini yitirdiğinin düşünüldüğü günümüzde, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin, sevgi, saygı, adalet, dürüstlük gibi değerler konusunda yüksek puanlar almasının etik değerler açısından duyarlı oldukları ve toplumsal geleceğimiz için umut verici olduğu düşünülmektedir.

Çalışma bulgularına göre; öğrencilerin okuduğu sınıfın etik değerler üzerinde etkili olduğu (Tablo 5, $p < 0.05$), yapılan ileri analizde, dördüncü sınıf öğrencilerinin diğer sınıflarda okuyan öğrencilere göre etik değerlerinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Gülmez vd, (2016). Öğrencilerin etik duyarlılığa bakış açılarının buldukları sınıflara göre kıyaslandığı çalışmalarında, lisans düzeyinde eğitim alan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin 1. ve 2. sınıf öğrencilerine göre daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışma bulguları ile benzerdir. Bu sonuç, etik değer ve ilkelerin öğrenildiği ilk yer olan aileden sonra okullarda ders müfredatlarının içerisinde yer alan derslerin ve hem eğitimci hem de rol modeli olarak öğretim elemanlarının tutum ve davranışlarının da öğrencilerin etik değerlere yakınlık durumlarında etkili olduğu, edindikleri bilgiler doğrultusunda etik değerlerinin arttığı söylenebilir.

Bu çalışmadan elde edilen diğer bulgulara göre öğrencilerin; cinsiyet, yaş grupları, okuduğu bölüm, okul yaşamından memnuniyet durumu ve okurken çalışma durumunun etik değerleri etkilemediği belirlenmiştir (Tablo 5, $p > 0.05$).

Konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; sosyo-demografik özelliklerden, yaş, okunulan bölüm, cinsiyet, eğitim, gelir durumu, kişinin yaşadığı yer ile etik değerler arasında anlamlılık olmadığı tespit edilmiştir

(Özyer ve Azizoglu 2010: 60, Sakarya ve Kara 2010, Alkan, 2015: 119-121). Bu bulgular çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Dolayısıyla gelenekler ve kültürün, toplumdan topluma değişiklik gösterdiği ve farklı biçimlerde uygulandığı düşünüldüğünde, insanlar arasında sevgi, saygı, güvenilir bir kişi olma, yardımseverlik, dürüst olabilme gibi değerlerin toplumumuzda öne çıkan değerler olduğu ve küçük yaşlarda kazanılarak değişmediği söylenebilir.

Üniversite öğrencileri ile yapılan farklı çalışmalarda, bu çalışmadan farklı olarak, cinsiyet ile etik değerler arasında kadınlar lehine anlamlı bir fark olduğu, kadınların erkeklere göre etik konularda çok daha fazla duyarlılık gösterdiği ifade edilmiştir (Üzüm, vd, 2018; 230; Daştan vd, 2015: 85; Yıldırım ve Uğuz, 2012: 185; Yücenurşen vd, 2017: 104). Etik değerlerin evrensel olduğu, kadın ve erkeğe göre farklılık göstermemesinin gerektiği ancak bu sonuçlardaki farklılığın kadınların hoşgörülü, özverili ve duygusal olan cinsiyet rollerinden, toplumsal ve kültürel özelliklerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada etik değerlere yatkinlik durumu tüm üniversite öğrencileri için belirlenmeye çalışılmış ayrıca gruplar incelenmemiştir. Her meslek mensubu için etik değerler önemlidir ancak sağlık alanında çalışacak olan ebelik ve hemşirelik bölümü lisans öğrencileri için etik değerlere yatkinlik durumu daha fazla önem arz etmektedir. Etik bireyin davranışındaki temel ahlak kurallarının tümünü içerdiği için sağlık bakımına ihtiyaç duyan insanların gereksinimlerinin karşılanması da özellikle önem arz etmektedir. Sağlık çalışanlarının özellikle hemşirelerin etik problemlerde en doğru kararları alabilmesi için etik duyarlılıklarının gelişmiş olması ve insanın sağlığını ilgilendiren durum ya da durumların içerdiği etik değerleri bilmesi ve benimsemiş olması daha fazla önem arz etmektedir. Literatür incelendiğinde etik değerlere yatkinlik durumları ile ilgili ebelik ve hemşirelik öğrencileri üzerinde herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu konu ile ilgili ebelik ve hemşirelik öğrencilerine yönelik çalışmaya gereksinim vardır.

Sonuç olarak; üniversite öğrencilerinin, sevgi, saygı, sorumluluk, şeffaflık, güven, adalet, eşitlik işbirliği gibi etik değerlerden yüksek puanlar; sabırlı olma, rol modeli olma ve girişimcilik gibi etik değerlerden düşük puanlar aldıkları belirlenmiştir. Bu durum öğrencilerin başkaları ile olan ilişkilerinde daha iyi, ancak kendi kendilerini disipline etme ve özgüven konusunda dolayısıyla içsel etikte nispeten zayıf olduklarının göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Öneriler;

-Ahlaki davranışlar, ahlaki değerleri özümsemiş model bireylerin davranışlarıyla karşıdaki insanlara iletildiği için öğretim elemanları davranışlarıyla öğrencilere örnek olmalıdırlar,

-Öğrencilere ahlaki değerler konusunda empatik olma, empatik düşünebilme yani kendini bir başkasının yerine koyabilme yeteneği kazandırılmaya çalışılmalıdır,

-Öğrencilere özgüvenlerini artırmaya yönelik, “öz saygı geliştirici” dil kullanılmalıdır,

-Öğrencilere yönelik verilen eğitim sadece teorik bilgilerle sınırlı olmamalı, öğrencilere girişkenliğini artırıcı uygulamalı dersler müfredat içerisinde verilerek girişkenlik ve işbirliği gibi değerler kazandırılmalıdır.

- Üniversitelerde meslek etiği derslerine yer verilmesi gelecekte meslek sahibi olacağı düşünülen üniversite öğrencileri için önemlidir. Böylece etik sorunlara daha duyarlı bireyler yetiştirilebilir.

KAYNAKLAR

- Akbaş, Oktay (2004), **Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının (Değerlerinin) İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi**, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alkan, Gönül, İ (2015), **Muhasebe Eğitiminde Etik: Ön Lisans Öğrencilerinin Etik Algularına Yönelik Bir Araştırma**, Business And Economics Research Journal. 6(2), ss.113-125.
- Aydın, Mustafa (2011), **Değerler, İşlevleri Ve Ahlak**, Eğitime Bakış. 7(9), ss.39-45.
- Bolat, Yavuz (2016), **Sosyal Değerleri Ve Değerler Eğitimi Anlamak**, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. 4(29), ss.322-348.
- Cevizci, Ahmet (2008), **“Etiğe Giriş”**, syf:5, Paradigma Yayıncılık, İkinci Baskı, İstanbul,
- Cihan, Nazlı (2014), **Okullarda Değerler Eğitimi Ve Türkiye’deki Uygulamaya Bir Bakış**. Turkish Studies. 9(2), ss.429- 436.
- Coşkun, Yemliha ve Yıldırım, Adem (2009), **Üniversite Öğrencilerinin Değer Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. V1 (I). ss.311-328.**
- Daştan, Abdulkerim - Bellikli, Uğur - Bayraktar, Yaşar (2015), **Muhasebe Eğitiminde Etik İnkilem Ve Etik Karar Alma Konularına Yönelik Ktü-İibf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma**. Ekonomik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 11(1), ss.75-92.
- Demircioğlu, İsmail, H ve Tokdemir, Muhammet A (2008), **Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik**. Değerler Eğitimi Dergisi. 6(15), ss. 69-88.
- Elbir, Bilal ve Bağcı, Canan (2013), **Değerler Eğitimi Üzerine Yapılmış Lisansüstü Düzeyindeki Çalışmaların Değerlendirilmesi**. International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic. 8(1), ss. 1321-1333,
- Güçlü, Mustafa (2015), **Türkiye’de Değerler Eğitimi Konusunda Yapılan Araştırmalar**. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 8(38), ss. 720-732.

- Gülmez, Cançağ - Kılılı, Mustafa - Öz, Bülent (2016), **Üniversite Öğrencilerinin Muhasebe Meslek Etiğine Bakış Açılarının İncelenmesi: OKÜ Öğrencileri Örneği**, Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies. 2(3), ss.98-114.
- Halstead, Mark, J Ve Taylor, Monica, J (2000), "**Learning And Teaching About Values: A Review Of Recent Research**", Cambridge Journal of Education, 30(2), ss. 169-202.
- Kadioğlu, Selim (2007), **Etik Etik Dedikleri. III. Koloproktoloji-Stomaterapi Sempozyum Özet Kitabı, 12-14 Nisan. Adana.** Adana Ostomi Derneği, Türk Tabipler Birliği, Çukurova Üniversitesi, Cleveland Clinic katkıli yayın. Ss. 86-88.
- Karataş, Abdullah (2013), **İlköğretim Öğretmen Adayları İçin Meslek Etiğinin Önemi.** Marmara Coğrafya Dergisi. 28, 304-318.
- Kaya, İsa - Sölpük, Nihan - Göçen, Gökçen - Bingöl, Tuğba - Parlakyıldız, Belgin - Arslan, Nihan (2017), **Farklı Kademedeki Eğitim Gören Öğrencilerin Değerlerle İlgili Kavramlara Atfettikleri Anlamlar**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 10(52), ss. 743-772. Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1933>
- Kaya, İbrahim (2015), **Etik Değerlere Yatkinlık Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 8(41), 968- 974.
- Maslovaty, Nava (2003), "**The Placement of Moral Contents: Priorities and Structures of the Belief System of Teachers and High School Students**", Educational Research and Evaluation, 9(1), ss.109-134.
- Özyer, Kubilay ve Azizoğlu, Öznur (2010), **Demografik Değişkenlerin Kişilerin Etik Tutumları Üzerindeki Etkileri**, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 6(2), ss. 59-84.
- Sakarya, Şakir ve Kara, Suat (2010), **Türkiye’de Muhasebe Meslek Etiğine Yönelik Düzenlemeler Ve Meslek Mensupları Tarafından Algılanması Üzerine Bir Alan Araştırması**, KMÜ Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 12(18), 57-72.
- Üzüm, Burcu ve Özkurt, Sivrikaya, Serpil (2018), **Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Etik Değerlere Yatkinlık Düzeyleri (Kocaeli Myo Örneği)**. İbad. 3(1), ss.230-240.

F.Taş Üniversite Öğrencilerinin Etik Değerlere Yatkinlık...

- Yaşar, Metin (2014), **İstatistiğe Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması**, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 36, ss.59-75.
- Yazıcı, Kubilay (2006), **Değerler Eğitime Genel Bir Bakış**. Tübar-XIX, 500-522. <https://Docplayer.Biz.Tr/2460078-> Erişim Tarihi 13.7.2018.
- Yıldırım, Mehmet, H. ve Uğuz, Şerife (2012), **İş Etiği Ve Üniversite Öğrencilerinin Etik Algılarını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma**. Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi. 4(1), ss. 177-187.
- Yücenurşen, Mehmet- Duman, Haluk - Polat, Yusuf (2017), **Muhasebe Eğitimi Alan Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Etik Davranışlarının Tespiti Üzerine Bir Araştırma: Ortaköy MYO Örneği**. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi. 20(2), ss. 96-110.

